

בבית הדין הצבאי לערעורים

בפני:

תא"ל אורלי מרקמן - המשנה לנשיא
אל"ם מאיה הלר - שופטת
אל"ם אילן אליהו - שופט

בעניין:

ח/XXX רב"ט ו' מ' – המערער (ע"י ב"כ, רס"ן אורן ליבר)

נגד

התובע הצבאי הראשי – המשיב (ע"י ב"כ, סרן שחף חיטמן - אפיני)

ערעור על פסק דין של בית הדין הצבאי המחוזי במחוז שיפוטי המרכז שניתן בתיק מרכז (מחוזי) 203/17 (סא"ל רונן שור – אב"ד, רס"ן הנוק פקדו – שופט, רס"ן נעם צמח – שופט) ביום 14.8.2017. הערעור (חומרת העונש) נדחה.

פסק-דין

כללי

1. המערער, רב"ט ו' מ', הורשע, על-פי הודאתו, בעבירה שעניינה קשירת קשר לביצוע פשע של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, לפי סעיפים 499(א)(1) לחוק העונשין, התשל"ז-1977 וסעיף 7(א) ו-7(ג) רישה לפקודת הסמים המסוכנים [נוסח חדש], התשל"ג-1973; ובעבירה של שימוש בסם מסוכן, לפי סעיף 7(א) ו-7(ג) סיפה לפקודת הסמים המסוכנים.

2. בעקבות הרשעתו, הטיל עליו בית הדין קמא הנכבד, במסגרת הסדר טיעון, 135 ימי מאסר לריצוי בפועל, מאסר מותנה והורדה לדרגת טוראי. כן הוטלו על המערער, לאחר שנשמעו טיעוני הצדדים בעניין, חמישה (5) חודשי פסילה בפועל של רישיונות הנהיגה.

3. המערער לא השלים עם חומרת עונש הפסילה של רישיונות הנהיגה, ומכאן הערער שלפנינו.

ההליכים בבית הדין קמא וגזר הדין

4. המערער התגייס לשירות צבאי במסגרת "איתן", בחודש דצמבר 2014 ויועד כנהג משא כבד ואף כנהג בט"ש. בהמשך, שובץ בתפקיד כללי בחטמ"ר יהודה.
5. אמו של המערער, העידה לפני בית הדין וסיפרה על תמיכתו במשפחה, במיוחד לאחר גירושי ההורים בהיותו בן 14 שנים. צוין, כי לאם אין רישיון נהיגה והמערער נוהג להסיע אותה בסופי השבוע, לבתה, המתגוררת עם ילדיה, בתל אביב. האם עמדה אף על הקשיים הכלכליים של המשפחה ועל סיועו של המערער לסבתו.
6. נסיבות הרשעתו של המערער פורטו בגזר דינו של בית הדין קמא, כדלקמן:

"הנאשם... שוחח עם חברו ליחידה בחודש אפריל האחרון והשניים קשרו קשר לביצוע עבירה של החזקת סמים שלא לצריכה עצמית, כך שהנאשם עתיד היה לרכוש סם מסוכן מסוג קנאביס, בכמות המשתווה ל'פלטת חשיש', בתמורה לכ- 3,000 ש"ח. בסופו של יום, לא יצאה העסקה אל הפועל... עובר לאירוע האמור ואף לאחריו השתמש הנאשם בסם מסוכן מסוג קנאביס בנסיבות צבאיות, הראשונה בתוך רכב צבאי בעת חזרה לבסיס מפעילות צבאית – מנהלתית והשנייה בעת שהותו בחדרו בבסיס, כאשר בחיפוש במקום נמצא כלי מאולתר לשימוש בסם מסוכן ובו שרידי הסם".

7. בית הדין קמא נתן דעתו לחומרת המעשים, אשר נפרסו על פני שלושה חודשים, ולכך שהשימוש בסם בתוככי היחידה נעשה בצוותא חדא עם חייל נוסף. מנגד, התחשב בית הדין, בהודאתו של המערער, בשירותו הממושך והמשמעותי ובכך שלחובתו נרשמו עבירות משמעת בודדות. בהתאם, ראה בית הדין קמא לאמץ את הסדר הטיעון, שבו נקשרו הצדדים ביחס לרכיבי המאסר בפועל, המאסר המותנה וההורדה בדרגה.

8. אשר לרכיב של פסילת הרישיונות, קבע בית הדין קמא, כי לעניין זה "לא ניתן להתעלם מן הזיקה הנמשכת של הנאשם לעולם הסמים... כי העבירות שביצע מחדדות את הצורך בהטלת ענישה שהיא מרתיעה הן את הנאשם והן את הציבור בכללותו". בית הדין עמד על כך ש"עונש הפסילה של רישיונות הנהיגה נועד על פי הפסיקה לענות על שתי התכליות – ראשית, מניעה בדמות הרחקתו של מי שמעורב בעולם הסמים מן הכביש, ושנית, הרתעה של הנאשם עצמו והציבור כולו מפני ביצוע עבירות בתחום הסמים". בית הדין התחשב אף בהיות המערער נהג חדש. בהינתן כל אלו וכן לאור מדיניות הענישה הנוהגת, קבע בית הדין קמא כי מתחם

עונש הפסילה ההולם נע בין שלושה (3) לשמונה (8) חודשי פסילה בפועל. בהמשך, לאחר שהתחשב בחרטתו של המערער, בשירותו התקין עד להסתבכותו הנוכחית, ובדבריה של אמו, שלפיהם, המערער מסייע למשפחתו במהלך סופי השבוע, ראה בית הדין לגזור על המערער עונש של חמישה (5) חודשי פסילת רישיונות נהיגה, בפועל, כאמור.

ערעור ההגנה

9. ההגנה עתרה להקל במשך עונש הפסילה. נטען בהודעת הערעור, כי התכלית העיקרית בהטלת רכיב ענישה זה היא מניעתית וכי "בפועל, המבחן להטלת עונשי פסילה קרוב יותר לשאלת **הזיקה בין העבירה לשימוש ברכב והצורך להרחיק את הנהג מהכביש**". אשר על כן, נטען, כי במקרה דנן, שעה שלא קיימת זיקה בין העבירות לנהיגה, ומאחר שלדידה של ההגנה, נסיבות ביצוע העבירות מלמדות על רף חומרה נמוך, ראוי היה להטיל עונש פסילה מקל באורח משמעותי. ההגנה הפנתה אף לפסקי-דין נוספים וטענה כי בתי המשפט נמנעו, במקרים המתאימים, מלהטיל עונש פסילה – בכלל, ומטעמים של שיקום – בפרט, ולפיכך, לשיטתה, שגה בית הדין קמא עת העמיד את הרף התחתון של מתחם העונש ההולם על שלושה חודשי פסילה.

10. בטיעונו לפנינו, מיקד הסנגור המלומד את טיעונו בפגיעה הניבטת מעונש הפסילה ומשכו, על בני משפחתו של המערער, הן בשל חוסר יכולתו לסייע להם במהלך תקופת הפסילה והן בשל כך, שמשכה יחייב את המערער, בהיותו נהג חדש, להנפיק רישיון נהיגה חדש, לאחר תום תקופת הפסילה. הסנגור הוסיף וטען, כי אף אם מוצדק להטיל על המערער עונש של פסילת רישיונות, הרי שמטעמים של מידתיות, יש לצמצם את משכו במידה ניכרת.

תשובת התביעה הצבאית

11. התובעת הצבאית עתרה להימנע מלהתערב במתחם העונש ההולם, אשר נקבע, כמו-גם במידת העונש אשר הושת על המערער. נטען, כי בחינת תמהיל הענישה בכללותו, מלמדת על כי רכיב הפסילה מתון ומאוזן, בנסיבות העניין וכי לא נפלה בגזר הדין טעות מהותית, המחייבת את התערבות ערכאת הערעור.

12. התובעת הוסיפה ופירטה את נסיבות החומרה הרבות בעניינו של המערער, ובכלל זאת, מעשה של שימוש בסם מסוכן, בצוותא חדא עם חייל נוסף, במהלך נסיעה ברכב צבאי ובמסגרת משימה צבאית; עריכת שימוש נוסף בסם בתוככי יחידה צבאית המצויה בשטחי יהודה ושומרון וקשירת קשר לרכישת סם מסוכן, בכמות בלתי מבוטלת ובסכום של כ-3,000 ש"ח, לצורך החזקתו שלא לצריכה

עצמית. אשר על כן, נטען, כי מתחייבת פסילה של רישיון הנהיגה לתקופה משמעותית, הן מטעמים של הרתעה והן מטעמים של מניעה.

דיון והכרעה

13. המערער התגייס לשירות צבאי בשלהי שנת 2014, כשהוא חסר רישיון נהיגה. כאמור, הוא יועד תחילה לשרת כנהג משא ובהמשך יועד לשרת כנהג בט"ש. בהתאם, לאחר שסיים בהצלחה את הכשרתו, במימון צה"ל, הוציא בראשית שנת 2016, רישיון נהיגה אזרחי וצבאי, לרכב פרטי ולרכב משא עד 12 טון. בהמשך, ביום 9.5.2016, נחקר בחשד לביצוע עבירה של סירוב להיבדק לשם גילוי ושימוש בסמים מסוכנים (יוער, כי על אף שמידע זה הוצג לפני בית הדין קמא, במסגרת תדפיסו האישי של המערער, לא נמצא לעניין זה ביטוי בטיעוני התביעה הצבאית ואף לא בגזר הדין). ביום 16.5.2016 נשלל רישיון נהיגתו **הצבאי** של המערער לצמיתות.

14. במועד הרלוונטי, שירת המערער כעובד כללי בחטמ"ר יהודה. ביום 7 במרץ 2017 השתמש המערער בסם מסוכן מסוג קנאביס, במהלך נסיעה עם חייל נוסף, ברכב צבאי ובעת שחזרו מפעילות צבאית מנהלתית. ביום 25 באפריל 2017 קָשָׁר לביצוע פשע של החזקת סם מסוכן שלא לצריכה עצמית, כמפורט לעיל וביום 25 במאי 2017, שב המערער והשתמש בסם מסוכן בחדרו ביחידה, כאמור. בכלי מאולתר לשימוש בסם שנתפס ברשות המערער, בחדרו ביחידה ובדגימת שתן שמסר – נמצאו שרידי סם מסוכן ותוצריו. ביום 29 במאי 2017 נעצר המערער.

15. עיננו הרואות, כי בעניינו של המערער חברו נסיבות חומרה בלתי מבוטלות, ובהן, העובדה כי עוד טרם הסתבכותו הנוכחית עם רשויות החוק, נחקר במצ"ח בגין עבירה מתחום הסמים, ולא היה בכך כדי להרתיעו; העובדה כי העבירות בוצעו בנסיבות צבאיות, לרבות בתוככי יחידה צבאית, הממוקמת באזור יהודה ושומרון ובצוותא חדא עם חייל אחר; העובדה, כי אחד ממעשי השימוש בסם התרחש במהלך נסיעה ברכב צבאי של מספר חיילים במסגרת פעילות צבאית; רצונו של המערער לרכוש כמות נכבדה של סם מסוכן, שאינה מיועדת לצריכה עצמית, באופן שעלול היה לפגוע בשלום הציבור; ואף היות המערער "נהג חדש" בעת ביצוע העבירות (ראו והשוו: ע/61/17 התובע הצבאי הראשי נ' רב"ט טויטו (2017); ע/42/16 התובע הצבאי הראשי נ' טור' פולס (2016)).

16. אך לאחרונה, בעניין רב"ט טויטו הנ"ל, עמד בית-דין זה על התכליות הניצבות בבסיס עונש פסילת הרישיון במקרים ממין זה:

"עונש הפסילה בעבירות סמים נועד לשרת מספר מטרות: האחת היא מניעתית, ועניינה בהרחקת המשתמשים בסמים מקרב הנוהגים ברכב ובכך למנוע סיכון נוסף למשתמשי הדרך; תכלית נוספת היא

התכלית ההרתעתית, שעניינה בהרתעת עבריינים בכוח מפני ביצוע עבירות אלו, על-ידי כך שענישתם תכלול גם רכיב של שלילת רישיונות נהיגה. זאת ועוד, רכיב הפסילה עשוי להתבקש אף משיקולי הלימה, אשר כידוע הם בעלי משקל בכורה במלאכת הענישה (ע/20/17/תובע הצבאי הראשי נ' סמל נחמן (2017)).

17. קביעות אלו יפות אף לענייננו, משעונש פסילת הרישיון במקרה דנן נועד הן מטעם מניעתי – על-מנת להרחיק את המערער, אשר אווזו אף ברישיון נהיגה למשא כבד, מהדרך, לאור מעורבותו בעולם הסמים לאורך זמן ואף מהעת האחרונה; והן מטעמים של הלימה והרתעה – לאור חומרת המעשים. משנה חומרה יש לייחס לדברים, שעה שלא היה בחקירה קודמת בענייננו, כדי להוות תמרור אזהרה, אשר ימנע את כישלונו הנוכחי.

18. כאמור, ההגנה ביקשה לטעון, כי יש לצמצם את השימוש בעונש פסילה ולייעדו לצרכי מניעה ולא לצרכי הרתעה, ואולם, טענה זו אינה עולה בקנה אחד עם ההלכה הפסוקה רבת השנים (ראו: עניין טויטו הנ"ל; ע"פ 4201/13 עבד אל רחמן נ' מדינת ישראל (טרם פורסם, 29.5.2014); ע/83,84/16 תובע הצבאי הראשי נ' טור' כהן (2016)). זאת ועוד, ממילא אין מקום להשמיע טענה זו בענייננו של המערער, שעה שאחד ממעשי השימוש בסם נעשה במהלך נסיעה ברכב צבאי בתפקיד, בצוותא עם חייל נוסף.

19. סוף דבר, בנסיבות האמורות, שוכנענו, כי כלל הנסיבות הצריכות לעניין נשקלו כדבעי וקיבלו ביטוי מאוזן בגזר הדין. בקבענו כאמור, התחשבנו בחומרת המעשים ובצרכי ההלימה, כפי שבואר לעיל ואף בנסיבותיו האישיות של המערער ובנטילת האחריות למעשים. הגם שאין המדובר בעונש מקל, אין לקבוע, כי במקרה דנן, נפלה טעות מהותית המחייבת את התערבותה של ערכאת הערעור בגזר הדין (ראו והשוו: ע/20/17/תובע הצבאי הראשי נ' סמל נחמן (2017)).

20. ערעור ההגנה נדחה, אפוא.

ניתן והודע היום, ח' בתשרי התשע"ח, 28 בספטמבר 2017, בפומבי ובמעמד הצדדים.

שופט	שופטת	המשנה לנשיא
למקור	נאמן	העתק
מכני	קורל	סגן
הדין	בית	קצינת

חתימת המגיה: _____

תאריך: _____